

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen
Rotel 1309

PROTOKOLL
2008-06-19
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga
Mål nr M 631-08

RÄTTEN

Hovrättslagmannen Ulf Bjällås, hovrättsrådet Liselotte Rågmark och tf.
hovrättsassessorn Anna-Karin Larsson, referent

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Referenten

KLAGANDE

Preem Petroleum Aktiebolag, 556072-6977
115 90 Stockholm

Ombud: **IB**
Adress som ovan

MOTPART

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Umeå kommun
901 84 Umeå

SAKEN

Föreläggande om mark- och grundvattenundersökningar samt riskbedömning av
förorenat delområde i Umeå hamn; nu fråga om provningstillstånd

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Umeå tingsrätts, miljödomstolen, dom den 20 december 2007 i mål nr M 2160-07

Målet föredras och Miljööverdomstolen fattar följande

BESLUT (att meddelas 2008-06-27)

Miljööverdomstolen meddelar inte provningstillstånd. Miljödomstolens dom står
därför fast; dock flyttas tidpunkten för inlämnande av redovisningsplan till
tillsynsmyndigheten fram till den 30 november 2008.

Beslutet får enligt 23 kap. 8 § miljöbalken inte överklagas.

Anna-Karin Larsson
Protokollet uppvisat

Holmsund 2/165
Umeå Kommun
Samnärskyddskontoret
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2008 -06- 30
Dnr ~~2006-2838/~~
14
2005-0379/42

KLAGANDE

Preem Petroleum Aktiebolag, 556072-6977, 115 90 Stockholm
Ombud: Bolagsjuristen **IB**, samma adress

MOTPART

Miljö- och hälsoskyddsnämnden, Umeå kommun, 901 84 Umeå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Beslut av Länsstyrelsen i Västerbottens län den 5 oktober 2007 i ärende nr
505-8758-2007, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande om mark- och grundvattenundersökningar samt riskbedömning av
förorenat delområde i Umeå hamn

DOMSLUT

Miljödomstolen ändrar det överklagade beslutet endast på så sätt att tidpunkten för
inlämnande av redovisningsplan till tillsynsmyndigheten flyttas fram till den 30
april 2008.

YRKANDE

Preem Petroleum Aktiebolag (Preem) har yrkat i första hand att Preem inte ska anses vara verksamhetsutövare och att miljödomstolen därför ska undanröja föreläggandet i dess helhet. I andra hand har Preem yrkat att ansvaret ska jämkas, i första hand till noll, och att föreläggandet med anledning därav undanröjs i sin helhet, eller till vad miljödomstolen finner skäligt.

UTVECKLANDE AV TALAN

Inledning

Preem har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Den av kommunen utförda utredningen ifrågasätts. Utredaren Jan Darpö har varit i kontakt med och intervjuat såväl KF som Umeå Hamn som båda kan vara aktuella som verksamhetsutövare i ärendet. Preem har dock inte kontaktats. Vilka uppgifter KF och Umeå Hamn har tillfört ärendet är oklart. Preem borde ha haft rätt att ta del av samtliga de uppgifter som tillförts ärendet där Preem ansetts som verksamhetsutövare mot sitt bestridande. Som det får förstås har även länsstyrelsen till viss del grundat sitt beslut på kommunens utredning. Kommunens och länsstyrelsens beslut ska således upphävas och återförvisas till kommunen för en opartisk utredning om vem som ska anses som verksamhetsutövare i aktuellt fall. – Eftersom Preem inte haft någon faktisk vetskap om aktuell bunkerledning, inte haft rådighet över marken och/eller bunkerledningen eller på annat sätt rättsligt förfogat över bunkerledningen kan bolaget varken bekräfta eller bestrida när föroreningen inträffat.

Verksamhetsutövare

Preem bestrider att bolaget i sin egenskap av förvärvare av en verksamhet ska anses som verksamhetsutövare för en verksamhet som inte ingått i överlåtelsen. Vid överlåtelse av en verksamhet följer rättigheter och skyldigheter. Det bestrids att ”det allmänna” kan utöka verksamhetens omfattning i förhållande till det civilrättsliga avtalet så länge inte någon omständighet utöver avtalet utgör grund för att bolaget ska betraktas som verksamhetsutövare. I åberopad praxis föreligger betydligt större koppling till det företag som ansetts som verksamhetsutövare och den övertagna verksamheten än i aktuellt fall. I åberopade rättsfall har övertagandet skett genom fusion eller av verksamheten i sin helhet. Den som blivit betraktad som verksamhetsutövare har också haft möjlighet att förfoga över marken eller fastigheten

där föroreningen är belägen, härstammar från eller fortfarande pågår. I det aktuella målet finns det inte några omständigheter utöver den civilrättsliga överlåtelsen av den intilliggande depån som knyter Preem till bunkerverksamheten.

Skäligheten

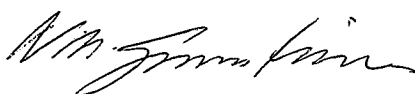
I det nu aktuella ärendet har det inte funnits någon möjlighet för Preem att förutse ansvar för en för länge sedan nedlagd bunkerverksamhet som bedrivits på annan plats än den depåverksamhet som övertagits genom avtalet. Det har aldrig ens påståtts att Preem bedrivit aktuell bunkerverksamhet eller bidragit till föroreningen. Av vad som hittills framkommit torde det vara ostridigt att bunkerverksamheten bedrevs under perioden 1961 – 1974 och att Preem övertagit depåverksamheten 1986. Preem har aldrig förfogat över vare sig ledningar eller markområde där bunkerverksamheten varit belägen. Preem har tagit sitt ansvar för den förvärvade verksamheten genom att i olika omgångar sanera hela depåområdet efter de verksamheter som bedrivits där. Något ansvar för en verksamhet som annan har bedrivit ska därför inte drabba Preem. Det är skäligt att Preems ansvar jämkas även i förhållande till ”det allmänna”, i detta fall Umeå kommun. Verksamheten har bedrivits på kommunens mark och som det får förstås, i syfte att utveckla tjänsterna i den kommunala hamnen i Umeå. Det allmänna har, till skillnad från Preem, haft möjlighet och rådighet att påverka det inträffade och också haft ekonomisk nytta av verksamheten som bedrevs.

DOMSKÄL

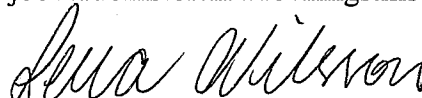
Vad Preem har anfört i miljödomstolen föranleder ingen annan bedömning än den länsstyrelsen har gjort. Överklagandet bör därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2

Överklagande skall ges in till Umeå tingsrätt, miljödomstolen, senast den 10 januari 2008 och vara ställt till Svea hovrätt, Miljööverdomstolen. Prövningstillstånd krävs.

Nils-Gunnar Elisson

Lena Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Nils-Gunnar Elisson och miljørådet Lena Nilsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Linda Hämäläinen.

Länsstyrelsen
Västerbotten

U

Bilaga 1

Beslut

Datum
2007-10-05

Ärendebeteckning
505-8758-2007
Arkivbeteckning

1(5)

Rek + mb

Preem petroleum AB
IB
115 90 STOCKHOLM

Överklagande av miljö- och hälsoskyddsnämnds beslut att förelägga om markundersökningar m m i förorenat område inom fastigheten Holmsund 2:65 i Umeå kommun
(1 bilaga)

Beslut

Länsstyrelsen avslår Ert överklagande av Miljö- och hälsoskyddsnämndens delegationsbeslut den 14 maj 2007, dnr 2005/0379/23, att planera samt utföra mark- och grundvattenundersökning av förorenat delområde i Umeå Hamn, samt att med resultat från undersökningen som underlag utföra riskbedömning av det förorenade området.

Länsstyrelsen ändrar beslutet endast så att tidpunkten för när redovisningen av undersökningsplan ska ha kommit in till tillsynsmyndigheten ska vara senast den 31 december 2007.

Motivering

Inledningsvis bör nämnas att Länsstyrelsens prövning avser frågan om det varit möjligt för tillsynsmyndigheten (Umeå kommun i detta fall) att rikta föreläggandet till Er och om det som krävs av Er är skäligt. Länsstyrelsens prövning omfattar inte heller frågan om hur ansvaret eventuellt ska fördelas mellan flera solidariskt ansvariga.

Av handlingarna i ärendet framgår att verksamheten vid den i ärendet aktuella depån har bedrivits aktivt i vart fall fram till mitten av 1990-talet och att cisterner som använts i verksamheten fortfarande fanns kvar år 2006. Där framgår också att bunkerledningen, vid vilken föroreningarna påträffats, användes fram till 1973/74. Vidare framgår av kommunens ansvarsutredning (Darpö) att efterforskningar gett vid handen att den nu aktuella föroreningen härrör från ett ledningsbrott på bunkerledningen i början av 1970-talet, uppskattningsvis 1972/73. Preem har inte ifrågasatt uppgifterna medan Kooperativa förbundet (KF) som inte velat vitsorda nämnda tidpunkt anger utan styrkande att föroreningen kan ha uppkommit redan före 1969. Reglerna i 10 kap miljöbalken (1998:808), MB, ska tillämpas.

Adressatfrågan

De akuta åtgärder som Umeå hamn vidtog för att inte förvärra föroreningssituationen, när de påträffade oljeförorenad mark i samband med grävningar

på fastigheten, utesluter inte att någon annan verksamhetsutövare kan vara ansvarig för efterbehandling av det förorenade området. Till följd av reglerna om solidariskt ansvar har tillsynsmyndigheten inte heller varit förhindrad att rikta föreläggandet endast till en eller flera andra verksamhetsutövare oavsett om Umeå hamn också skulle anses ha ett ansvar som verksamhetsutövare genom hamndriften eller upplåtande av oljeledningen.

Verksamhetens avgränsning

Innan det kan avgöras om Preem ska anses vara ansvarig verksamhetsutövare behöver det bedömas om den av er benämnda "bunkerverksamheten", inom vilken föreningarna uppkommit, ska betraktas som en från depåverksamheten åtskild verksamhet eller som en del av depåverksamheten. "Bunkerverksamheten" bestod enligt Länsstyrelsens bedömning av såväl en markförlagd ledning för distribution av olja från depån till fartyg i hamnen som det faktiska användandet av ledningen. Det torde ligga i sakens natur att de produkter som omfattas av depåns verksamhet på ett eller annat sätt ska levereras till depåns kunder. I detta fall har det åtminstone delvis skett via den så kallade bunkerledningen. Den dåvarande verksamhetsutövaren har alltså använt ledningen för sin distribution av depåns produkter och ledningen har varit fysiskt ansluten till depån. Det har inte påståtts att någon annan än verksamhetsutövaren för depån har vidtagit åtgärden att pumpa oljeprodukter via ledningen. Det är också till följd av själva användningen av ledningen för nämnda ändamål och kvarvarande olja i ledningen när den inte längre nyttjades som föreningen uppkommit. Användningen av ledningen bör vid dessa förhållanden anses utgöra en del av den verksamhet som bedrevs vid depån. Bunkerledningen och dess nyttjande kan rimligen inte ses som en självständig verksamhet eller som enbart ingående i hamndriften. Eventuella civilrättsliga avtal om anläggande, nyttjande, underhåll etc av ledningen samt fördelning av inbördes ansvar mellan avtalsparterna ändrar inte denna bedömning i förhållande till det allmänna. Några andra omständigheter som visar att nyttjandet av bunkerledningen måste anses utgöra en egen verksamhet har inte heller framkommit. Som framgår av kommunens ansvarsutredning, sid 5, finns också stöd i praxis för en vid tolkning av verksamhetsbegreppet, verksamheten ska ses i sin helhet. Sammantaget menar Länsstyrelsen därför att depåverksamheten får anses innefatta även distributionen av oljeprodukter via bunkerledningen. Det har inte visats att det funnits någon fristående "bunkerverksamhet".

Verksamhetsutövare

Det får anses klarlagt och ostridigt att Oljekonsumenternas förbund ek. för. bedrivit depåverksamheten. Vid ovan gjord bedömning av verksamhetens omfattning har de följaktligen varit verksamhetsutövare i miljöbalkens mening av den förorenande verksamheten. Som en följd härav är de också ansvariga enligt 10 kap MB. Vid överlåtelsen av förbundets verksamhet har detta miljöansvar följt med till den övertagande verksamhetsutövaren, dvs till Preem. Detta gäller oavsett om den förorenande åtgärden eller delen av verksamheten redan har upphört. Ansvaret faller på verksamheten som hel-

het och dess olika verksamhetsutövare över tiden ansvarar solidariskt för behövliga åtgärder i skäligen omfattning. Att såväl tidigare som senare verksamhetsutövare kan göras ansvariga framgår av 10 kap 2 § MB. Det betyder att den i nu aktuellt fall gjorda överlåtelsen av verksamhet inte befriar överlåtaren från ansvar gentemot det allmänna. I stället har Preem, trätt in som ytterligare en ansvarig.

Av förarbetena (prop 1997:98:45 s 361) framgår att tillsynsmyndigheten kan välja att rikta krav till en eller flera solidariskt ansvariga.

Skäligheten

Av den praxis som hittills framkommit i Miljööverdomstolen (MÖD) rörande skälighetsbedömningar framgår att det som regel måste anses skäligt att en ansvarig verksamhetsutövare utför förberedande undersökningar. Se bland annat domarna om Arvamet i mål M 9822-02 och Balticgruppen Fastighet i mål M 816-05.

Länsstyrelsen delar den skälighetsbedömning som framgår av kommunens ansvarsutredning, s 8. De omständigheter som Preem har framhållit som skäl för jämkning av ansvaret, d v s svårigheterna för Preem att förutse bunnkerverksamheten och föroreningen, avsaknad av ekonomisk vinning för Preem och övriga utförda saneringsinsatser som Preem vidtagit bör enligt Länsstyrelsen inte föranleda jämkning av i föreläggandet utkrävt ansvar. Preem har inte visat att deras bidrag till föroreningen är så begränsat att de skulle gå helt fria från ansvar eller att ansvaret skulle vara mindre omfattande än vad som nu förelagts dem. Länsstyrelsen menar därför att även om Preem bidragit till föroreningen endast i begränsad omfattning är det vid en sammantagen bedömning enligt 10 kap 4 § MB skäligt att bolaget utför vad som anges i det överklagade föreläggandet.

Mot bakgrund av ovanstående menar Länsstyrelsen att kommunens beslut har stöd i miljöbalken och att det funnits fog för föreläggandet. Ert överklagande ska därför avslås.

Överklagandet

Ni har överklagat nämndens beslut och har yrkat att Länsstyrelsen ska undanröja beslutet i sin helhet. Som grund för detta har Ni åberopat i första hand att Preem inte varit verksamhetsutövare inom aktuellt område och i andra hand att det med hänsyn till omständigheterna är oskäligt att ålägga Preem ett sådant ansvar. Ansvaret ska därför jämkas – i första hand till 0 kr eller annars vad Länsstyrelsen finner skäligt.

Mer utvecklade skäl som Ni framfört är huvudsakligen följande. Preem övertog endast delar av verksamheten från OK. I överlåtelsen ingick depån i Holmsund, med tillhörande arrendeavtal. Arrendeavtalen omfattar inte det nu aktuella området. Föroreningen härrör inte från depåområdet. Förore-

ningarna härstammar förmodligen från två skilda utsläpp på 60- och tidigt 70-tal. Preem övertog depån 1986.

Det torde vara ostridigt att Preem aldrig har bedrivit bunkerverksamheten. Preem har inte haft vare sig faktisk vetskap om bunkerverksamheten eller anledning att förutse verksamheten. Preem har inte bidragit till föreningen. Preem har inte heller rättslig möjlighet att förfoga över vare sig ledningarna eller aktuellt markområde. Den civilrättsliga överlåtelsen är grunden för att bedöma huruvida en ny part kan göras ansvarig för miljöskulder som belastar en verksamhet. En förutsättning för att ny part ska anses ansvarig är att den miljöbelastade verksamheten överlåtits till denne. Av överlåtelsehandlingarna framgår att KF:s då pågående verksamhet delades på så sätt att viss specificerad del av verksamheten överläts till Preem. Överlåtelseavtalet reglerar också de skulder och skyldigheter som ansågs belöpa på verksamheten och som överläts till Preem. Dessutom anges i avtalet att alla kostnader som belastar eller avser verksamheten före överlåtelsedagen skall belastas KF om inte något annat har avtalats. Bunkerverksamheten har inte upptagits i avtalet. Borttagande av ledningen har inte heller tagits upp som skuld eller skyldighet. Bunkerverksamheten har inte överlåtits till Preem.

Preem bestrider att bunkerverksamheten kan anses vara en del av depåverksamheten. Bunkerverksamheten har bedrivits inom ett geografiskt åtskilt område som aldrig har använts för depåverksamheten. Bunkerverksamheten var en unik lösning som Preem inte kunnat förutse eller förvänta sig. Den har reglerats genom särskilda avtal med Umeå hamn. Dessa har aldrig delgetts Preem. Det kan konstateras att Preem inte skulle ha kunnat driva bunkerverksamheten med stöd av de avtal som Preem förfogar/ har förfogat över. Preem kan inte anses som verksamhetsutövare för bunkerverksamheten

För det skäl Länsstyrelsen skulle göra en annan bedömning utgör de omständigheter Preem framfört ovan skäl att jämka Preems ansvar till 0 kr. Särskilt bör beaktas att det varit en verksamhet och en förening som Preem inte kunnat förutse. Preem har heller aldrig haft någon ekonomisk vinning av den nedlagda bunkerverksamheten. KF tömde inte ledningarna på det sätt som borde ha skett, de har ekonomisk möjlighet att ta konsekvenserna av sitt handlande och det bör inte löna sig att försöka "överlåta" föreningar på en ovetande part. Preem har tagit sin del av miljöansvar när sanering av depåområdet och berggrummen gjordes. Den kvarvarande delen bör helt åläggas KF och/eller Umeå hamn.

Aktuella bestämmelser

Enligt 10 kap 2 § miljöbalken (1998:808), MB, är den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till föreningen (verksamhetsutövare) ansvarig för efterbehandling av områden, byggnader eller anläggningar som förorenats.

Efterbehandlingsansvaret innebär enligt 10 kap 4 § MB att den ansvarige i skiljlig omfattning ska utföra eller bekosta de efterbehandlingsåtgärder som behövs. Av 10 kap 8 § MB framgår att motsvarande gäller för utredningskostnader som för efterbehandling.

I 10 kap 6 § sägs att om flera verksamhetsutövare är ansvariga enligt 2 § skall de svara solidariskt i den utsträckning inte annat följer av att ansvaret är begränsat enligt 4 § första stycket. En verksamhetsutövare som visar att hans eller hennes bidrag till föreningen är så obetydlig att det inte ensamt motiverar efterbehandling skall dock ansvara endast för den del som motsvarar bidraget. Där sägs också att vad de solidariskt ansvariga har betalat ska fördelas mellan dem efter vad som är skäligt med hänsyn till den omfattning i vilken var och en har medverkat till föreningen och till omständigheterna i övrigt.

Enligt 20 kap 2 §, punkt 7 MB är miljödomstolen första instans i mål om fördelning av solidariskt ansvar mellan flera enligt 10 kap 6 och 7 §§ på talan av någon av de solidariskt ansvariga.

Av 26 kap 9 § MB framgår att En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att denna balk och tillhörande regelverk eller beslut ska efterlevas. Där framgår också att mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Hur detta beslut kan överklagas, se bilaga.

Håkan Törnström

Anna Stenmark

Fotokopians överensstämmelse
med originalet intygas:

Bilaga

Hur man överklagar till miljödomstolen vid Umeå tingsrätt

Kopia till

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Umeå kommun, Samhällsbyggnadskontoret, Miljö och hälsoskydd, 901 84 Umeå

Miljöskydd/RL

Rättsfunkt/TJ

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni är missnöjd med domen kan Ni överklaga den till miljööverdomstolen, Svea hovrätt. Detta gör Ni genom att skriva ett överklagande som Ni skickar till miljödomstolen. Vad överklagandet skall innehålla framgår under **Överklagandets innehåll** nedan.

Överklagandet måste ha kommit in till **miljödomstolen** inom **tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven i slutet av domen. Miljödomstolen skickar överklagandet till miljööverdomstolen.

Om en part har överklagat domen, får också motparten överklaga den till miljööverdomstolen, även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut (s.k. anslutningsöverklagande). Även ett sådant överklagande skall skickas till miljödomstolen och måste ha kommit in till domstolen inom **en vecka** från den sista dag för överklagande som finns angiven i domen. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

Prövningstillstånd

För att miljööverdomstolen skall pröva ett överklagande av denna dom krävs att miljööverdomstolen först meddelar prövningstillstånd.

Prövningstillstånd meddelas om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt,
2. anledning förekommer till ändring i det slut som miljödomstolen kommit till eller
3. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

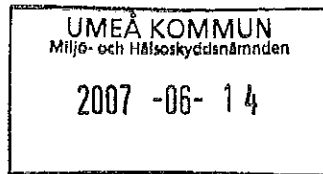
Överklagandets innehåll

I överklagandet skall anges

1. den överklagade domen med angivande av miljödomstolens namn och målnummer samt dag för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadress, yrke, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring som yrkas i miljödomstolens dom,
4. grunderna (skälen) för överklagandet,
5. de bevis som åberopas samt
6. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd skall meddelas.

Observera

1. Överklagandet skall alltså riktas till miljööverdomstolen men lämnas eller skickas till miljödomstolen.
2. Till överklagandet skall bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har klaganden inte bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.
3. Ytterligare upplysningar lämnas av miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på beslutets första sida.

Datum
2007-05-14

Diarienummer
2005/0379-123
Delegationsbeslut
42

Preem Petroleum AB
Sandhamnsgatan 51
115 90 STOCKHOLM

Holmsund 2:65 - Föreläggande om att planera samt utföra mark- och grundvattenundersökning av förorenat delområde av Umeå Hamn, Holmsund.

Beslut

Miljö- och Hälsoskyddsnämnden (tillsynsmyndigheten) beslutar med stöd av 26 kap 9 § och med hänvisning till 10 kap 1-4 §§, 6-8 §§ samt 2 kap 8 § miljöbalken, om att förelägga Preem Petroleum AB, orgnr: 556072-6977, som ansvarig verksamhetsutövare för fd bunkerledning vilken förorsakat förorening av del av fastigheten Holmsund 2:65 i Umeå Hamn, om att planera samt utföra mark- och grundvattenundersökning av förorenat delområde i Umeå Hamn. Vidare föreläggs Preem om att med resultat från undersökningen som underlag utföra riskbedömning av det förorenade området.

Innan undersökning utförs skall Ni till tillsynsmyndigheten skriftligen inkomma med redovisning av undersökningsplan för mark- och grundvattenundersökning av förorenat delområde i Umeå Hamn. Redovisningen skall ha inkommit till tillsynsmyndigheten **senast 2007-09-01**. Då tillsynsmyndigheten godkänt planen i skriftligt beslut skall densamma genomföras enligt den tidplan som myndigheten fastställer.

Av redovisningen skall det framgå hur följande avses undersökas:

- utbredning i yt- och djupled, omfattning och halter av petroleumämnen i mark längs fd bunkerledning,
- utbredning, omfattning och halter av petroleumämnen i grundvatten längs fd bunkerledning,
- tidplan för genomförande av undersökning.

Undersökningen skall omfatta mark- och grundvatten i det område som löper längs fd bunkerledning i Umeå Hamn. Undersökningen skall främst koncentreras till området där förorening påträffades vid grävningar under 2003. Analyser av prover skall omfatta petroleumrelaterade parametrar. Analyserna skall utföras så att jämförelse med gällande riktvärden för förorenad mark kan göras. Antalet prover skall anpassas så att tillräcklig information erhålles för att en adekvat riskbedömning av det förorenade delområdet ska kunna utföras.

Exp. 2007-05-14

Umeå kommun
Samhällsbyggnadskontoret
Miljö- och hälsoskydd
Postadress 901 84 Umeå
Besöksadress Skolgatan 31A
Tel växel nat 090-16 10 00
Tel växel int +4690-16 10 00

Tel jour 090-16 16 97
Tel direkt 090 - 16 16 89
Tel mobil 0730-79 57 39
Fax nat 090-14 04 80
Fax int +4690-14 04 80

E-post mhn@umea.se
Webbadress www.umea.se
Org nummer 212000-2627
Bankgiro nr 759-8899
Postgiro nr 6 20 00-5

Kostnader för redan utförda åtgärder behandlas inte i beslutet utan måste behandlas separat genom uppgörelse med KF och Umeå Hamn AB eller efter förhandling om fördelning av solidariskt ansvar i miljödomstol.

Bakgrund och bedömning

Under vintern 2003 påträffades vid grävningsarbeten i Umeå Hamn rester av en fd bunkeroljaledning samt även olja i fri fas. Ledningen tömdes på kvarvarande olja. Vid avslutande av grävningsarbetena sattes en brunn ned där olja påträffats, sedan dess har denna brunn kontinuerligt tömts på olja. Tillströmning av olja fortgår således fortfarande. Enligt namngiven muntlig källa (RK, fd anställd Svenska Statoils depå i Umeå Hamn) har ett större utläckage av olja från ledningen skett i början av 1970-talet (1972 eller 1973). Det är sannolikt att föroreningen till stor del skett vid detta utläckage. 10 kap miljöbalken är därmed tillämplig eftersom det har konstaterats att området runt bunkerledningen är förorenat och att verksamheten som orsakat föroreningen har bedrivits efter 1 juli, 1969.

Bunkerledningen har enligt funna dokument samt övriga uppgifter beställts av samt drivits och nyttjats av Sveriges Oljekonsumenters riksförbund (OK-förbundet) under perioden 1961-1974. Ett större läckage har skett i början av 1970-talet. Bunkerledningen har använts till transport av olja från depåområdet till bunkringsplatser i inre Hamnen. Ledningen har således fungerat som en slags "mack" för de fartyg som anlöpt Umeå Hamn.

Vid en översiktlig ansvarsutredning för den fd bunkerledningen framkom att OK-förbundet fusionerats med Kooperativa Förbundet (KF) samt att depåverksamheten i Umeå Hamn dessförinnan överlätits till nuvarande Preem Petroleum AB (Preem). Tillsynsmyndigheten har för att bringa ytterligare klarhet i ansvarsfrågan uppdragit åt Jan Darpö Juridik och Miljö att utföra en ansvarsutredning enligt 10 kap miljöbalken för det förorenade delområdet av Umeå Hamn. Utredningen har efter färdigställande kommunicerats med Preem och KF. Vid kommunikeringen har i allt väsentligt ingen ny information tillkommit från någon av parterna.

Av ansvarsutredningen framgår att såväl Preem som KF bedöms ingå i den primära ansvarskretsen av solidariskt ansvariga enligt 10 kap miljöbalken. KF på grund av att de har fusionerats med den verksamhetsutövare som orsakat föroreningen och Preem på grund av att de övertagit själva depåverksamheten. Eftersom rättsläget inom ansvarsfrågor för förorenade områden ännu bedöms som relativt osäkert rekommenderar utredningen att kraven riktas gemensamt mot både Preem och KF.

Tillsynsmyndigheten bedömer med stöd av ovanstående samt med hänvisning till de dokument som tidigare översänts till bolagen att ansvaret för undersökning samt efterbehandling av aktuellt förorenat område ligger på Preem Petroleum AB med orgnr: 556072-6977.

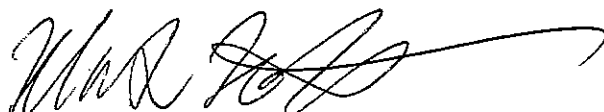
Preem bedöms även som ansvarigt för att bekosta de delar av efterbehandling som redan utförts dvs. tömning av bunkerledning samt omhändertagande av

tillströmmande olja. Fördelning av kostnader för redan utförda åtgärder kan dock inte beslutas av tillsynsmyndigheten utan måste behandlas separat genom uppgörelse med KF och Umeå Hamn AB eller efter förhandling om fördelning av solidariskt ansvar i miljödomstol.

Upplysning

Tillsynsmyndigheten avser att parallellt med detta beslut fatta ett likalydande beslut riktat mot Kooperativa Förbundet.

För MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Klas Köhler
Miljöinspektör

/ Detta beslut kan överklagas, se bilaga.

Kopia Till:
✓ Länsstyrelsen Miljö, RL , 901 86 UMEÅ
✓ Umeå Hamn AB, VL , Box 83, 913 22 HOLMSUND

